

denne Samling har jo i Virkeligheden ikke været andet end een stor Drøftelse af Grundlovssagen, ikke blot i Rigsdagen, men ogsaa ude paa Møder og i Pressen. Der er ikke fremkommet et Ændringsforslag eller en ny Tanke, uden at det straks er kommet frem for Offentligheden. Ja, jeg kan gaa saa vidt at sige, at ens Hjærne neppe havde fostret en Tanke og knap endnu udtalt den, før den drøftedes indenfor disse Vægge, og før Rygterne om den kom ud i Pressen og blev Genstand for levende Debat. Vi har i denne Sag fraveget en mangeaars Skik, at Udvalgs-møder var hemmelige, var fortrolige og private. Der udsendes nu officielle Referater fra Grundlovsudvalgets Møder. Jeg finder dette fuldkommen rigtigt. Jeg finder, at Folket har Krav paa at følge den Sag i alle dens Enkeltheder, og det har Folket haft Lejlighed til. Gennem de 7—8 Maaneder er Sagen blevet gennemdrøftet som vel ingen anden Sag. Derfor haaber jeg ogsaa, den sidste ærede Taler og jeg maa faa vort Ænske opfyldt om en baade velvillig og hurtig Behandling af det foreliggende Lovforslag.

Med Hensyn til det nye i Sagen, der altsaa dog paa en Maade er gammelt, eftersom det er gamle Tanker, der paa ny tages op, nemlig Spørgsmaalet om Forholdstalsvalg i Forbindelse med Valg i Enkeltmandskredse, skal jeg sige, at hvis man holder paa Systemet: en begrænset Supplering kan det neppe gennemføres paa væsentlig anden Maade end den, den højtærede Indenrigsminister her foreslaar. Jeg vil gerne udtale min Glæde over og min Anerkendelse af, at det foreliggende Forslag helt igennem forekommer det mig, er en fuldt loyal Udførelse i Livet af de Grundsatninger, som Grundlovsparterne enedes om den 4. April, og det forekommer mig ogsaa, at det rent lovteknisk set er et særdeles smukt Arbejde. Selvfølgelig kan ingen Valglov være ideel, og hvis man sætter sig det Maal at faa en ideel Valglov, kan man enten blive ved at arbejde derpaa til Verdens Ende, eller man maa opgive Arbejdet lige med det samme. Enhver Valgmaade har sine Fordele og sine Skavanker; det gælder Valg i Enkeltmandskredse, det gælder Forholdstalsvalg; og indenfor Forholdstalsvalgmaadens Række findes der forskellige Systemer; af hvilke hvert kan have sine Fortrin og sine Mangler. Selv Fordelingsregelen, der jo er et meget vigtigt Led i Forholdstalsvalgssystemet, staar der Strid om; der føres stadig Stridigheder om, hvorvidt man skal fore-

trække den D'Hondtske Fordelingsregel eller den gamle Andræske, eventuelt tillempt saaledes, som den højtærede Indenrigsminister her har foreslaet. Som den højtærede Indenrigsminister ogsaa anerkendte, kan hver af disse Fordelingsregler have sine Fortrin og sine Mangler.

Der synes i den senere Tid paa visse Hold at være kommet Stemning op for Forholdstalsvalg i Amtskredse som det ideelle. Jeg skal ikke ved denne Lejlighed indlade mig paa nogen principiel Debat om Forholdstalsvalgmaaden; den har vi ført tidligere og ført meget grundigt her i Tinget og under Udvalgsarbejdet. Men jeg vil dog — jeg tror ogsaa, den højtærede Indenrigsminister i Fremsettelsestalen hentydede dertil — minde om, hvad der for Tiden foregaar i Sverige, og man vil se, at Forholdstalsvalg i Amtskredse lige saa lidt som nogen anden opfundet eller iværksat Forholdstalsvalgmaade giver eller kan give matematisk Retfærdighed. Ved forrige Valg i Sverige, hvor man havde Forholdstalsvalg i Amtskredse, fik det liberale Parti 9 Mandater for meget, alene paa Højres Bekostning, denne Gang ser det ud til, at det liberale Parti vil faa en halv Snes Mandater for lidt, og at kun et eneste andet Parti skal nyde Fordelen deraf, nemlig Socialdemokratiet. Jeg var for øvrigt i Lørdags sammen med det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen) paa en lille Rejse til Bryssel, til det interparlamentariske Raad — en lille Afstikker, vi lige fik knebet os under Grundlovsarbejdet —, og da jeg paa Hjemvejen kom til den belgisk-tyske Grænse og greb et tysk Blad for at se, hvad nyt der var sket i Verden, fik jeg fat paa et Nummer af „Frankfurter Zeitung“, hvor jeg saa et Telegram om, hvad der var sket i Sverige, med en Opgørelse over Valgene. Deri stod, at nu havde de Liberale og Socialdemokraterne omtrent lige mange Stemmer, men Socialdemokraterne havde vundet betydeligt mere end de Liberale; det er Forholdstalsvalgmaadens Tilfældigheder, der her har givet sig Udslag. Jeg studsede ved dette: „Forholdstalsvalgmaadens Tilfældigheder“. Telegrammet fra denne private Korrespondent i Stockholm, en Mand, der staar ganske udenfor Stridighederne, betegner det som en indlysende og klar Ting; at Tilfældighederne spiller en Rolle ikke blot ved Valg i Enkeltmandskredse, men ogsaa ved Forholdstalsvalgmaaden. Den saa lidt som nogen anden Valgmaade er ideel. Tilfældighederne spiller en Rolle. Jeg har ogsaa lagt Mærke til, at de, der vil forsvare den matematiske